

Maaeluvõrgustiku koostöökoja 8. istung

Kus: Kuressaares Saaremaal

Millal: 16.04.2018, kell 16-18.30

Üritus maaeluvõrgustiku veebil, sh ettekanded

<http://www.maainfo.ee/index.php?id=5789&page=3394&>

Osalejad: Aare Vabamägi (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Diana Salf (MTÜ Eesti Noortalunikud, MTÜ Noorte Põllumeeste Klubi, noortalunik Põlvamaal), Andra Savtšuk (Eestimaa Talupidajate Keskliit, juhataja abi), Mari Kirss (PRIA), Malle Lind (EPKK), Raili Mengel (MTÜ Eesti Maaturism, tegevjuht juba 10.a), Helena Pärenson (Maaeluministeerium), Merli Sild (SA Eesti Maaelumuuseumid), Kersti Aro (EMÜ), Krista Habakukk (Eesti Külaliikumine Kodukant), Triin Kallas (Eesti Leader Liit, tegevjuht), Ivar Ansper (Saarte Koostöökogu), Kaire Ööbik (Rahandusministeerium), Anneli Kimmel (Maaeluministeerium), Vivia Aunapuu-Lents (Euroopa maaeluvõrgustiku kontaktpunkti Eesti geograafiline ekspert), Kaupo Vipp (Saaremaa kohaliku omavalitsuse ja Torgu Kuningriigi esindaja), Sirje Vällmann (ETNA Eestimaal), Valter Parve (Pärnu Kolledž), Aivar Niinemägi (MTÜ PAIK), Maire Forsel (Leisi Lapikoda) ning Krista Kõiv ja Reve Lambur (Põllumajandusuuringute Keskuse maaelu võrgustikutöö osakond).

- **ENRD geograafiline ekspert** - Vivia Aunapuu-Lents, ENRD Kontaktpunkist

Euroopa maaeluvõrgustik (ENRD) on oma töö ülesehitanud selliselt, et igas riigis on üks ekspert.

Esmakordne koostöökoja istung Vivia jaoks. Kui on soovi oma näited esile tõsta, siis anda Viviale teada või kui on vaja põnevat esinejat oma üritusele, siis saavad ka võimalusel esinejaid leida.

- **Maaeluvõrgustiku tegevuste ja plaanide ülevaade**, Reve Lambur (ettekanne veebil)

Link infole LEADER toetust saanud objektide kohta „Nähtav LEADER!“, sh link Google kaardile -

<http://www.maainfo.ee/nahtavleader>

- **Maaeluvõrgustiku 2017.a tegevuste seire ja hindamine** – Krista Kõiv (ettekanne veebil)

Täienduseks ettekandes välja toodud numbritele:

- Sündmustel osalejate arv sisaldab ka avatud talude osalejate arvu, ilma selleta võrgustiku üritustel üle 1300 osaleja.
- Videote arv on väiksem, kui enne, sest ei ole meil ole olnud võimalus tellida ERRi vm videoklippe, nagu näiteks aastatel 2011-2013 valminud „Ilusa maa“ videod, mida siiani ERR näitab <http://www.maainfo.ee/index.php?page=3567>
- Kogutud ja levitatud näidete arv – loeme siia alla ka lood, mis ilmuvad Võrgukirjas, kõik näited on statistikas välja toodud vaid ühekordselt. Kui näide on varem esitatud, siis seda uuesti ei saa seiretabelisse esitada.
- Veebikülastuste arv on näidatud ka klikkide arvuna. Veebilehe külastajate arv kasvas tänu avatud talude päevale ja oli eelmisel aastal 1,5 miljonit. Veebileht läheb uuendamisele.
- FB jälgijate arv vaikselt kasvab, eraldi reklaami ei ole teinud.

Millised on peamised õppetunnid, mis maaeluvõrgustik on saanud 2017.a:

- EIP rahvusvahelistele koostööprojektidele partnerite leidmine. Eesti on esimene riik, kus avanes võimalus EIP tööühmadel rahvusvahelistele koostööprojektidele toetust taotleda. Maaeluvõrgustik viis 2017. aastal koostööpartnerite leidmiseks EL riikide seas läbi küsitluse, selle tulemusena leiti Eestil EIP-tööühmadele kokku neli rahvusvahelist koostööpartnerit. Koostööprojektid peaksid toimima sarnaselt LEADER koostööprojektidele. Link PRIA veebile http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/taimekasvatus/uute_toodete_tavade/
- Koostöö MES-i nõustajatega (põllumajanduskonsulendid) korraldati õppereis Lätti 2017.a novembris, teemaks parimate praktikate leidmine. Põllumajandusnõuandesüsteem on suuresti ellu kustunud just põllumajanduslike keskkonnameetmete ellu viimiseks.
- LEADER seminarid erinevates Eesti piirkondades.
- Pagulaste teemalise MAK projektinäidete näituse levitamine – natukene „õrn“ teema, mitmed kohad ei soovi väga seda näitust võtta.

2017.a suurimad ja huvitavamad saavutused, mille üle uhkust tunneme?

- Pikaajaline tegevus kohaliku toidu tarneahelatega, infopäevi ei ole enam toimunud, kuid on regulaarne (2-3 korda kuus) ilmuv infokiri. Tänu pikaajalistele teadmussirde programmidele (PIP-id) on tootjatel palju võimalusi erinevatel infopäevadel ja koolitustel käia.
- Nähtav LEADER Google kaardil – päris palju infot projektide kohta seal olemas. Üle 200 projekti, peame seda infot hakkama rohkem levitama.
- Noortalunike järelküsitlus ning noortalunike näitus inglise keelde. 2017.a suvel oli maaeluvõrgustikus tööl praktikant, kes viis noortalunike seas läbi järelküsitluse. Kõik 2013.a stendinäitusel osalenud talunikud tegutsevad siiani. Nende küsitluse järgi võib öelda, et see toetusraha on läinud asja ette.
- Maaelu kuvandi tõstmine läbi avatud talude päeva.

Tegevused, mis on raskusi valmistanud/teemad, mida võiks paremini ellu viia või on algusjärgus:

- Kvaliteedikavade/EL geograafiliste tähistega teema parem teabelevi võimalikele kasusaajatele.
- Sotsiaalne talupidamine.
- Arukad külad (*smart villages*) – oleme käinud ENRD töögrupis, teema on algselt olnud pigem lairiba ja netiteenustega seotud, kuid siiski on erinevatel liikmesriikidel erinev lähenemine. Eesti on esitanud Euroopa maaeluvõrgustikule näited:
 - o Raplamaa küla, kes digitaliseerib oma küla ajalugu (LEADER projekt) http://www.maainfo.ee/public/files/2018-03-20-NRN-Digital-Villages_Juuru-digitalizing-photos.pdf
 - o Mobiilne kino http://www.maainfo.ee/public/files/2018_03_20_NRN%20meeting_Rural%20mobility_Estonian_projects_MMAASTIK.pdf
- Metsanduse meetmed – plaanime korjata MAK 100 projektinäite kogumise raames.
- MAK seire-ja hindamistulemuste levitamine: maaeluvõrgustik on seda teinud erinevate näidete levitamise teel, kuid nüüd Põllumajandusuuringute Keskuse koosseisus, kui meil on oma asutuses keskkonnameetmete püsihindamine, siis saame/peaksime selle teemaga rohkem tegelema. Samas näidete ja trükiste kaudu saab seda infot kõige lihtsamini laiemale avalikkusele levitada.

Arutelu:

Arukad külad – ENRD töögrupp

- Maire Forsel: Eesti aruka küla eesmärgiks võiks olla, et meil on külad, kes saavad hakkama ilma toetusteta ning toimib turumajandus. Vaja on mentaliteedi muutust, et saab hakkama ka ilma toetusteta. Tuleks koondada ka need näited, kuidas on saadud hakkama ilma toetusteta. Elatakse meetmest meetmesse, see ei ole turumajandus.
- Ettepanek: Lisada näidete kogumine ankeedi juurde küsimus: „Kuidas ettevõtte ilma toetusteta edasi plaanib areneda?“ vms
- Ettepanek: ENRD töögrupis võiks külad kuidagi lahku lüüa, nt 50 000 elanikuga külad ja 500 elanikuga külad, sest need on lihtsalt nii erinevad. Võiks lahterdada nt suuruste järgi.

Lairiba temaatika

- o Lairiba teema: paljudes kohtades on internet, millega ei saa midagi teha.
- o Kas lairiba seminari on vaja? Oleks vaja küll, kuid mitte enne sügist, kui on teada, kes hanke võidavad, kindlasti kutsuda Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi esindaja.

100 Eesti maaelu arengukava projektinäidet

Kas vaid selle perioodi projektid või ka eelmine periood? Võiks olla näited kindlasti alati 2007.aastast, aga miks mitte ka SAPARD ajast.

Näiteid otsime oma koostööpartnerite kaudu. Eraldi tabel (vt ettekandes) koos arvudega, mitu projekti koostööpartnerilt ootame, et sada näidet kokku saada. Tegelikult võib ju olla ka 98 või hoopis 124 näidet. Maaeluvõrgustik ise ka otsib.

Näited võiksid olla esindatud läbi inimeste/ettevõtete ning esitletud sarnaselt noortalunike näitusele. Toetus on sageli ju vaid pisike tõuge, seega tahaks esile tuua inimesi. Kui teate inimest, keda esile tõsta, siis ka see sobiks.

Tulemusena ilmub 100 postrit (A1), mida esitleda septembris (18.09 Kultuurikatlas) EL maaeluvõrgustike töökohtumisel ning iga näite esindaja saab endale oma postri. Lisaks ootame koostööpartnereid Kultuurikatlas toimuval üritusel kirjeldama laval lühidalt, mida MAK on nende tööga seotud sektorile andnud.

Esialgne ankeet on olemas. Info toetussummade kohta leiame ise. Ei taha fookusesse seada toetussummasid, vaid inimesi ja ettevõtteid. Võib-olla lisadagi ankeeti küsimus juurde, kuidas ma näen oma elu ilma toetusteta?

Arutelu:

- LEADER Liidul on ka ettevalmistamisel LEADER 100 projektinäite kogumine.
- Krista Habakuk: Võiks ikkagi välja tuua konkreetse mõju või muutuse, mis on toetuse abil muutunud, mitte lihtsalt kirjelduse.
- Raili Mengel: Tahkurannas toimub LEADER toel hapukurgifestival ning tänu sellele on piirkonnas mitmed tootjad jalad alla saanud. Kas sellised näited ka sobiksid? See on väga hea näide, kuid eesotsas peaks olema keegi inimene, kes räägib selle loo.

- Sirje Vällmann: Sageli ei peagi toetus olema suur, kuid mõju on ulatuslik. Näide: Maaeluvõrgustik toetas eelmisel aastal ETNA seminari korraldamist, tänu millele saime oma süsteemi palju inimesi juurde.
 - o Ei piisa, et talunik ostis punase traktori, vaid juurde on vaja lugu, et lapsed käivad maal koolis ja saavad traktoriga sõita.

Maaelu tegude festival:

- Krista Habakuk, Kodukant: 2018.a me maaelu tegude festivali korraldada ei jõua. Võtame aja maha ning korraldame selle alles 2019.a või 2020.a sügisel (septembri viimasel nädalavahetusel). Oluline on saada KOVide poolne tugi – avatud lasteaiad, koolid, teenuste keskused. Pigem pöörata täna pilgud erasektorile ning teha turundus erasektori toel, mitte riigi toel.
- Soovitame järele vaadata 7. märtsil toimunu teadlase vaade kogukonna juhitud kohalikule arengule „Maaelu kuvand - milline see on? Kas ja kuidas saame seda muuta?" - <http://www.maainfo.ee/index.php?id=5598&page=3394&>
- Krista Habakuk: Maapäeva manifest – käisime seda valitsusele tutvustamas. 2019.a uus maapäev tulemas ja loodetavasti saame siis manifesti „tibusid“ lugeda.
- Habakuk: Sotsiaalse ettevõtluse võrgustiku projekt – ettevõtluskonsulentide koolitamine. Otsitakse huvilisi, kes soovivad testis osaleda – 12 moodulit, mis tuleb läbi lugeda. Pärast saavad sertifikaadi, et on koolituse läbinud. Hetkel inglise keeles.

LISAINFO:

Raili Mengel, MTÜ Eesti Maaturism – Käimas on projekt jaapanlastega, et välja selgitada, mida jaapanlased meilt ootavad ning selgunud on, et oodatakse väga lihtsaid asju - saun, peredega koos söömaajad, seenel ja marjul käimine jm koos peredega. Andke maaturismi ühingule teada, kas on selliseid peresid, kes tahaksid jaapani turisti vastu võtta. Paluda Railil kirjutada üks selle teemaline Võrgukirja lugu!